

«ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ ΚΑΙ ΔΡΩ»

Εθελοντισμός-Αλληλεγγύη-Ενεργός πολίτης

Πρόγραμμα για την καλλιέργεια της εθελοντικής κοινωνικής προσφοράς σε μαθητές
Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Πλαίσιο:

Ο διεθνώς αναγνωρισμένος αξιόπιστος δείκτης προσφοράς και εθελοντισμού World Giving Index, κατέταξε το 2015 και το 2016 (<http://www.cafamerica.org/wgi-2016/>) την Ελλάδα στις τελευταίες θέσεις ανάμεσα σε 140 χώρες, όσον αφορά τη συμμετοχή των πολιτών της σε εθελοντικές δράσεις. Παρόλο που στην έκθεση του World Giving Index 2017 (<https://www.cafonline.org/about-us/publications/2017-publications/caf-world-giving-index-2017>) φάνηκε να βελτιώνεται η κατάσταση αυτή εν μέσω των αναγκών που προέκυψαν στη διάρκεια της οικονομικής κρίσης και των έντονων προσφυγικών ροών στη χώρα μας, με μια αποτύπωση ανόδου της τάξης του 3% στον δείκτη συμμετοχής σε εθελοντικές δράσεις, η αντίστοιχη έκθεση του 2018 (<https://www.cafonline.org/about-us/publications/2018-publications/caf-world-giving-index-2018>) σημειώνει για την Ελλάδα σημαντική πτώση του δείκτη κατά 7 μονάδες, τοποθετώντας τη στην 143^η θέση ανάμεσα σε 146 χώρες. Τα δεδομένα αυτά καθιστούν επιτακτική την ανάγκη καλλιέργειας του Εθελοντισμού και της Αλληλεγγύης στα παιδιά και στους νέους. Στο πλαίσιο αυτό το Μη Κερδοσκοπικό Σωματείο Δεσμός και το Ίδρυμα Λαμπράκη συνεργάστηκαν για τη δημιουργία εκπαιδευτικού προγράμματος και υλικού για τα σχολεία με σκοπό την καλλιέργεια της εθελοντικής κοινωνικής προσφοράς.

Υλοποίηση:

Ο **Δεσμός** (www.desmos.org) συνδέει κάθε προσφορά από τον ιδιωτικό τομέα (ιδιώτες, εταιρίες, ιδρύματα) με διαπιστωμένες, καταγεγραμμένες ανάγκες φορέων και οργανισμών σε όλη την Ελλάδα. Μέσα από τη συνεργασία και επικοινωνία με περισσότερους από 800 οργανισμούς, που περιλαμβάνουν, ανάμεσα σε πολλά άλλα, ορφανοτροφεία, ξενώνες αστέγων, συσσίτια, δημόσια σχολεία, δημόσια νοσοκομεία, γηροκομεία, κοινωνικά παντοπωλεία & φαρμακεία, δομές υποστήριξης μεταναστών και προσφύγων, καταγράφει και επικαιροποιεί συστηματικά ένα ευρύ φάσμα αναγκών και ελλείψεων των φορέων αυτών με στόχο να τις "παντρέψει" με εισερχόμενες δωρεές σε είδος, χρήματα (που ο Δεσμός μετατρέπει και παραδίδει σε είδος) ή υπηρεσίες. Ένα από τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η συνεργασία με το Δεσμό είναι η δυνατότητα επιλογής σκοπού, οργανισμού αλλά και ευάλωτης ομάδας για κάθε project, ανεξαρτήτου κλίμακας, με την εγγύηση παράλληλα της απόλυτης διαφάνειας, αξιοπιστίας και αποτελεσματικότητας.

Η Μελέτη Αντικτύπου που διενήργησε για τον Δεσμό η Deloitte (April 2018) έδειξε:

- Ότι για κάθε €1 που δαπανάται για τη λειτουργία μας, €9 επιστρέφονται ως οικονομικό όφελος για τη χώρα μας.
- Συνολικά, από το 2012 μέχρι σήμερα ο Δεσμός έχει δημιουργήσει αξία που ξεπερνά τα €7,071,000..
- Καλύφθηκαν πλήρως οι ανάγκες 136,098 συνανθρώπων μας.
- Δημόσιοι Οικονομικοί Πόροι ύψους €1,464,000 έχουν διασωθεί ως αποτέλεσμα της λειτουργίας του Δεσμού.

Το **Ίδρυμα Λαμπράκη** (www.lrf.gr) είναι Κοινωφελής Μη Κερδοσκοπικός Οργανισμός που δραστηριοποιείται στους τομείς της Παιδείας, του Πολιτισμού και της Ανάπτυξης. Το Ίδρυμα διαθέτει μακρά εμπειρία συνεργασίας με το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων για την υλοποίηση δράσεων στην Εκπαίδευση, οι οποίες περιλαμβάνουν το σχεδιασμό και την εφαρμογή καινοτόμων προγραμμάτων, τη δημιουργία πολυμορφικού εκπαιδευτικού υλικού, την επιμόρφωση και συμβουλευτική υποστήριξη εκπαιδευτικών, τη δημιουργία και υποστήριξη

σχολικών δικτύων και κοινοτήτων μάθησης, την οργάνωση συνεδριακών εκδηλώσεων και την εκπόνηση μελετών. Στο Ίδρυμα απασχολείται προσωπικό εξειδικευμένο σε θέματα παιδαγωγικής και διδακτικής μεθοδολογίας, εκπαιδευτικού σχεδιασμού, εκπαιδευτικής πολιτικής, διοίκησης εκπαιδευτικών οργανισμών, αξιολόγησης στην εκπαίδευση, εκπαίδευσης ενηλίκων, εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, σχεδιασμού και διαχείρισης προγραμμάτων, το οποίο συνεργάζεται παράλληλα με μέλη του εκτενούς δικτύου εξωτερικών συνεργατών (πανεπιστημιακών καθηγητών, ερευνητών, στελεχών της εκπαίδευσης και εκπαιδευτικών) που διατηρεί το Ίδρυμα σε όλη τη χώρα.

Στόχος:

Το πρόγραμμα «Νοιάζομαι και Δρω» στοχεύει στην ανάπτυξη του Εθελοντισμού στα παιδιά και στους νέους, με την οπτική της Αλληλεγγύης και του Ενεργού Πολίτη, καλλιεργώντας πηγαίες και βιώσιμες στάσεις ενεργού κοινωνικής προσφοράς με βιωματικές προσεγγίσεις.

Χρηματοδότες:

Κατά το τρέχον σχολικό έτος το «Νοιάζομαι και Δρω» υλοποιείται σε 182 σχολεία στις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας χάρις στις ευγενικές δωρεές της Εταιρίας Κοινωνικής Προσφοράς Ελληνικού Εφοπλισμού [ΣΥΝ-ΕΝΩΣΙΣ](#), η οποία αποτελεί Μέγα Χορηγό του προγράμματος, του [Κοινωφελούς Ιδρύματος Ιωάννη Λάτση](#), του [Hellenic Initiative Australia](#) και χάρις σε δωρεά σε είδος από την [Aegean Airlines](#). Κατά τα προηγούμενα έτη υλοποίησής του (2015-2018) το πρόγραμμα έχει λαβεί χρηματοδότηση από το [Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος](#), το [Κοινωφελές Ίδρυμα Α. Κ. Λασκαρίδη](#), το [Κοινωφελές Ίδρυμα Ιωάννη Λάτση](#), το [Hellenic Initiative Australia](#), το [Ίδρυμα Α. Γ. Λεβέντη](#), το [Ίδρυμα Μποδοσάκη](#), το [act4Greece](#), ενώ έχει δεχθεί προσφορές σε είδος από την [Aegean Airlines](#) και τη [Blue Star Ferries](#).

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕ ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ:

Σε ποιους απευθύνεται

Το «Νοιάζομαι και Δρω» απευθύνεται σε κάθε τύπου σχολείο και σε όλους τους μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, από το νηπιαγωγείο μέχρι το λύκειο και τα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας.

Στο πλαίσιο του έργου

- έχουν εκπονηθεί
  - α) **μελέτες αποτύπωσης της υφιστάμενης (το 2014-15) κατάστασης** σχετικά με την καλλιέργεια του εθελοντισμού στο σχολείο και τη διατύπωση **προτάσεων για την ένταξη και αξιοποίηση του εκπαιδευτικού υλικού στο υπάρχον ωρολόγιο πρόγραμμα** με απώτερο στόχο την εξέταση της δυνατότητας για την οργανική ένταξη της διδασκαλίας του εθελοντισμού στο ωρολόγιο πρόγραμμα του σχολείου,
  - β) **πολυμορφικό και ευέλικτο εκπαιδευτικό υλικό** για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, το οποίο απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς, σε μαθητές και στην οικογένεια
  - γ) **πilotική εφαρμογή** του εκπαιδευτικού υλικού στα σχολεία και προσαρμογή του βάσει των αποτελεσμάτων
- έχουν υλοποιηθεί κατά τα σχολικά έτη 2015-2016, 2016-2017, 2017-18, 2018-19 και 2019-20:
  - α) **επιμόρφωση εκπαιδευτών** στην καλλιέργεια του εθελοντισμού στους μαθητές και την ανάπτυξη κουλτούρας εθελοντισμού στα σχολεία,
  - β) δημιουργία, υποστήριξη και επέκταση πανελλαδικού **δικτύου σχολείων και εκπαιδευτικών** για τον εθελοντισμό και την αλληλεγγύη,
  - γ) **συνεχιζόμενη ενδυνάμωση και συμβουλευτική υποστήριξη των εκπαιδευτικών** για την αξιοποίηση του υλικού και τη γενικότερη υλοποίηση του προγράμματος στα σχολεία,,
  - δ) προβολή των δράσεων των σχολείων στο διαδίκτυο,
  - ε) παρουσίαση των δράσεων σε **επιστημονική διημερίδα** συνεδριακού τύπου που πραγματοποιείται με την ολοκλήρωση του έργου και

στ) **ελεύθερη διάθεση** του εκπαιδευτικού υλικού σε ηλεκτρονική μορφή

ζ) **εξωτερική αξιολόγηση** των ετήσιων αποτελεσμάτων του προγράμματος από πανεπιστημιακούς καθηγητές.

ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Στο πλαίσιο του έργου έχει δημιουργηθεί το εκπαιδευτικό υλικό «Νοιάζομαι και Δρω, Εθελοντισμός – Αλληλεγγύη – Ενεργός Πολίτης», το οποίο αποτελείται από πέντε τεύχη και ένα δυναμικό διαδικτυακό τόπο που αξιοποιούνται συνδυαστικά. Συγκεκριμένα, το υλικό περιλαμβάνει τα εξής:

Τεύχος Α: [Οδηγός για τον εκπαιδευτικό](#)

Τεύχος Β: [Δραστηριότητες – ασκήσεις – τεχνικές για τον εκπαιδευτικό](#)

Τεύχος Γ: [Βιβλίο για το μαθητή](#)

Τεύχος Δ: [Νοιάζομαι και Δρω με την Οικογένεια – Οδηγός για τον Εκπαιδευτικό](#)

Τεύχος Ε: [Νοιάζομαι και Δρω – Οδηγός για την Οικογένεια](#)

Διαδικτυακός τόπος: www.noiazomaiandrw.gr.

Ο διαδικτυακός τόπος περιέχει

- [βίντεο-μαρτυρίες νέων εθελοντών](#)
- [ψηφιακές παιγνιώδεις δραστηριότητες](#)
- το εκπαιδευτικό υλικό του «Νοιάζομαι και Δρω» καθώς και άλλο αξιοποιήσιμο εκπαιδευτικό υλικό (π.χ. λογοτεχνία, ταινίες-ντοκυμαντέρ, μουσική κ.ά.)
- [φωτοθήκη](#) από τη δράση εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων
- [στιγμιότυπα](#) από τις δράσεις των σχολείων του προγράμματος
- [καλές πρακτικές](#) καλλιέργειας του εθελοντισμού και της αλληλεγγύης στο σχολείο
- [στοιχεία φορέων](#) που αναπτύσσουν εθελοντική δράση και
- [πληροφορίες για τον εθελοντισμό](#).

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, το οποίο έχει λάβει επί 5 συνεχή σχολικά έτη την έγκριση του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (τελευταίος αριθμ. έγκρισης Φ1/ΜΚ/137408/141192/Δ7 - 12-09-2019) έχει εφαρμοστεί μέχρι σήμερα σε 550 διαφορετικές σχολικές μονάδες, με 5.110 εκπαιδευτικούς και περίπου 63.100 μαθητές σε όλη τη χώρα. Τα σχολεία αυτά, οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές τους αποτελούν το Σχολικό Δίκτυο του «Νοιάζομαι και Δρω». Οι εκπαιδευτικοί του Δικτύου εφαρμόζουν το πρόγραμμα στο σχολείο τους, ενώ παράλληλα επιμορφώνονται και υποστηρίζονται εξ αποστάσεως και διά ζώσης από τον Συντονιστή τους, ο οποίος τους συμβουλεύει και τους καθοδηγεί ώστε να αναπτύξουν δραστηριότητα στο σχολείο με τους μαθητές τους. Στην εφαρμογή συμμετέχουν όσο το δυνατόν περισσότεροι εκπαιδευτικοί και μαθητές από κάθε σχολείο, ενώ παράλληλα συμπράττουν γονείς ή/και άλλοι συγγενείς των μαθητών προκειμένου να διευρυνθεί και να ενισχυθεί η δράση τους και ταυτόχρονα να εμπεδωθεί η συνείδηση του εθελοντισμού και της αλληλεγγύης σε ευρύτερη κλίμακα. Επιπλέον, οι μαθητές συνεργάζονται με κοινωνικούς εταίρους (εθελοντικές οργανώσεις, τοπικές αρχές, κοινωνικές υπηρεσίες, επιχειρηματικούς φορείς κ.ά.).

Η εβδομαδιαία απασχόληση των συμμετεχόντων στο πρόγραμμα εκπαιδευτικών εκτιμάται σε δύο ώρες κατά μέσο όρο. Με την ολοκλήρωση του προγράμματος οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί, εφόσον υλοποιήσουν το πρόγραμμα στο σχολείο τους και εκπονήσουν τις απαιτούμενες εργασίες, λαμβάνουν βεβαίωση συμμετοχής στο πρόγραμμα και σε μικτού σχήματος επιμόρφωση (διά ζώσης και εξ αποστάσεως). Κατά το πρώτο έτος συμμετοχής τους στο πρόγραμμα οι εκπαιδευτικοί παρακολουθούν τον Α' επιμορφωτικό κύκλο, ο οποίος ονομάζεται «Νοιάζομαι και Δρω», έχει συνολική διάρκεια 72 ώρες και εισάγει τους επιμορφούμενους στη βιωματική διδασκαλία του εθελοντισμού, της αλληλεγγύης και της συνείδησης ενεργού πολίτη. Κατά το 2^ο έτος συμμετοχής τους στο πρόγραμμα και εφόσον έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς τον πρώτο επιμορφωτικό κύκλο, οι εκπαιδευτικοί εντάσσονται στον Β' κύκλο, το «Νοιάζομαι, Δρω και Κινητοποιώ», ο οποίος δίνει έμφαση στην εμπέδωση και διάχυση των αξιών του προγράμματος και διαρκεί 80 ώρες. Οι εκπαιδευτικοί που δραστηριοποιούνται στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Νοιάζομαι και Δρω» για τρίτη χρονιά εντάσσονται στον Γ' επιμορφωτικό κύκλο, ο οποίος ονομάζεται «Το Σχολείο των Πολιτών» και αποτελεί ένα πρόγραμμα ενδυνάμωσης των

εκπαιδευτικών και της σχολικής κοινότητας, ώστε να υιοθετούν και να καλλιεργούν αυτόνομα και αυθόρμητα δράσεις και συμπεριφορές που προάγουν τον εθελοντισμό, την αλληλεγγύη και τη συνείδηση του ενεργού πολίτη. Η διάρκεια του Γ΄ Κύκλου είναι 116 ώρες. Τα σχολεία των οποίων οι εκπαιδευτικοί ολοκληρώνουν επιτυχώς τον Γ΄ επιμορφωτικό κύκλο, χαρακτηρίζονται ως «Σχολεία των Πολιτών» και λειτουργούν πολλαπλασιαστικά σε τοπικό επίπεδο. Προκειμένου ένα σχολείο να διατηρεί τον τίτλο του «Σχολείου των Πολιτών» πρέπει να πληροί κάποιες ελάχιστες προϋποθέσεις, οι οποίες επικυρώνονται σε ετήσια βάση από την επιστημονική ομάδα του «Noiazomai kai Drw». Στα επιμορφωτικά προγράμματα του Α΄ και του Β΄ Κύκλου του «Noiazomai kai Drw» μπορούν να συμμετέχουν και εκπαιδευτικοί ατομικά, χωρίς την προϋπόθεση συμμετοχής της σχολικής τους μονάδας στο δίκτυο. Οι εκπαιδευτικοί αυτοί υποστηρίζονται μόνο εξ αποστάσεως μέσω του διαδικτυακού περιβάλλοντος μάθησης του www.e-paideia.org και αναλαμβάνουν να υλοποιήσουν το βιωματικό σκέλος της επιμόρφωσης στην τάξη τους.

Το «Noiazomai kai Drw» έχει αξιολογηθεί με πολύ θετικά αποτελέσματα από τα Πανεπιστήμια Πατρών και Πελοποννήσου και έχει διακριθεί για τη σύνδεση που επιτυγχάνει μεταξύ σχολείων και κοινωνίας με δύο βραβεία των θεσμών Education in Business Awards (κατηγορία «Δεσμός με την Κοινωνία») και Bravo Sustainability Awards του Quality Net Foundation (κατηγορία “Bravo Society”), ενώ πολλές πρωτοβουλίες μαθητών στο πλαίσιο του προγράμματος έχουν διακριθεί σε σχολικούς και άλλους διαγωνισμούς. Το πρόγραμμα τυγχάνει ευρείας αναγνώρισης από θεσμούς και οργανώσεις, πέραν του εκπαιδευτικού συστήματος. Το Φεβρουάριο του 2019, το «Noiazomai & Drw» επιλέχθηκε και παρουσιάστηκε ως Βέλτιστη Πρακτική του προγράμματος «Είμαστε Όλοι Πολίτες» των [EEA Grants](http://www.eea.europa.eu) για την περίοδο 2009-2014, στην εναρκτήρια εκδήλωση του προγράμματος Active Citizens Fund του Ιδρύματος Μποδοσάκη.